

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

להסדר בין מ.ח אלישר הפצה בע"מ ובין 9 סיטונאים

1. פתח דבר

לפניי בקשה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**החוק**") למתן פטור מן החובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר בין מ.ח אלישר בע"מ (להלן: "**אלישר**") ובין 9 סיטונאים המפורטים בנספח המצורף להחלטתי זו (להלן: "**הסיטונאים**"). עניינו של ההסדר הוא במינויים של כל אחד מהסיטונאים להיות מפיץ בלעדי של אלישר באזור גיאוגרפי תחום. למעשה מדובר בחידוש הסכמים, שקיבלו בעבר פטור לפי סעיף 14 לחוק. עם תום תקופת תחולת ההסכמים ופקיעת תוקף הפטור, מבקשים הצדדים לחדש את ההסכמים ואת הפטור שניתן להם.

לאחר שבחנתי את ההסדר, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות שבהסדר אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשווקים המושפעים מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו מצאתי, כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**החוק**"), בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים וההסכמים

אלישר היא חברה המייבאת, משווקת ומפיצה בישראל את מותגי הסיגריות של חברת פיליפ מוריס. ככלל, אלישר מפיצה את מוצריה ברחבי הארץ באמצעות סיטונאים. עם זאת, קיימים מספר גורמים להם משווקת אלישר את מרכולתה ישירות וללא כל גורם מתווך. על גורמים אלה נמנים רשתות קמעונאיות וכן מפעילי מכונות לממכר סיגריות.

עניינו של ההסדר, המעוגן בהסכמים בין אלישר לבין הסיטונאים, הוא בהסדרת מערך הפצה של אלישר במספר אזורים גיאוגרפים בארץ. תוקפם של ההסכמים עומד על שלוש שנים. ההסכמים כוללים שתי כבילות. מכוח הכבילה הראשונה ממונה כל סיטונאי להיות מפיץ בלעדי של אלישר באזור חלוקה מתוחם וקבוע מראש (להלן: "**אזור החלוקה**"). משמעות הדבר הנה שכל סיטונאי

מתחייב שלא למכור סיגריות שאינן ממותגי היבוא של אלישר¹, בין באזור החלוקה המסור לבלעדיותו, ובין מחוצה לו. יצוין, כי הסכמי ההפצה שומרים את זכותה של אלישר למכור ולשווק את מותגי היבוא שלה לרשתות קמעונאיות ולמפעילי מכונות לממכר סיגריות באזור החלוקה שלא באמצעות הסיטונאי.

בנוסף לאמור לעיל, קיימת בהסכמי ההפצה כבילה נוספת; הסיטונאי מתחייב כי בכל מקרה של סיום הסכם ההפצה, לא יעסוק בייצור, שיווק, יבוא, הפצה או מכירה של סיגריות באזור החלוקה, וזאת למשך תקופה של שנה מיום סיום ההסכם.

3. השפעת ההסדר על התחרות

בחינת ההסדרים על פי העקרונות הקבועים בסעיף 14 לחוק, מעלה כי ההסדרים ראויים למתן פטור. הסכמי ההפצה האמורים, שעיקרם כאמור באזורי חלוקה הנתונים לבלעדיותם של סיטונאים הממונים על ידי אלישר, אין בהם כדי לפגוע בתחרות בין מותגי אלישר, לבין אלה של מתחריה (Interbrand competition). לא נוצר חשש כי התחרות בין החברות השונות שעוסקות בשיווק סיגריות, בייבוא שלהן או בייצורן בתוצרת מקומית תיפגע, ולא נצפית כל פגיעה במגוון המוצע לציבור בישראל או במחיר. כבר צוין בעבר כי הסוגיה המרכזית הנבחנת במקרה כגון זה היא מידת השפעתו של ההסדר על גישתם של מתחרים, בפועל או בכוח, לזירת התחרות.² בעניינו, השפעה כזו-אין.

השפעתם של ההסדרים עלולה להתבטא במישור התחרות בין סיטונאים השונים של אלישר (Intrabrand competition). עם זאת, המוטיבציה הכלכלית לקיומם של הסכמי הפצה מסוג זה, מוכרת ולרוב אף בת הגנה; ספק אשר ממנה מפיצים לאזורי חלוקה בלעדיים, נותן בידיהם תמריץ לשפר את מכירתם באזור החלוקה המסור לבלעדיות, ובנוסף אף חוסך בהוצאה הכרוכה בניהולם של מספר ערוצי הפצה במקביל. המפיץ, מצדו, נושא את פירותיה הכלכליים של הבלעדיות ועתיד לשפר את רווחיותו. זהו למעשה הטעם לכך שהסדרים מסוג זה, שעניינם בבלעדיות **הדדית** בין ספק למפיץ, פטורים בחוק, בסעיף 3(6) לו.

נוכח נתיב ההפצה הישירה העומד לרשות אלישר, ההסדר שבפניי, אינו בא בגדרי הפטור האמור, ולפיכך אין מדובר בבלעדיות הדדית הפטורה בסעיף. עם זאת, הסדר זה ראוי אף הוא למתן פטור בשל אותו העיקרון העומד בבסיס הפטור שבחוק, אשר הוסבר לעיל.

עניינה של כבילה השנייה בהתחייבותו של הסיטונאי להימנע מעיסוק בהפצה ובשיווק של סיגריות במשך שנה לאחר תום ההסכם³. כבילה זו, אשר תחומה בזמן, ומקורה בצורך המובן של אלישר למנוע מהעובדים בשירותיה את העברת הידע שצברו לשורות ההפצה של המתחרה מיד עם תום

¹ למעט י.ס סיגריות בע"מ, שאינו כפוף לכבילה זו.

² החלטה בעניין מתן פטור מאישור הסדר כובל- חברת דובק בע"מ- הקמת מערך הפצה חדש; 1995, הגבלים עסקיים 3001367 וכן הארכתו של פטור זה בהחלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל חברת דובק בע"מ- מפיצי סיגריות; 2000, הגבלים עסקיים 3009686.

³ למעט י.ס סיגריות בע"מ, שאינו כפוף לכבילה זו.

ההסכם, ואף היא אינה מקימה חשש ממשי לתחרות שכן לא נמצא שלסיטונאים המדוברים ישנן תכונות מיוחדות אשר יקשו, למשל, על מתחרה חדש בשוק להצליח לספק את מוצריו ללא שימוש בשירותיהם. גם התנאי השני הקבוע בסעיף 14(א) לחוק מתקיים בנסיבות המקרה, שכן אין עניין לנו כאן בהסדר שעיקרו הגבלת התחרות, או שהכבילות בו חורגות מן הדרוש.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה הינו למשך שלוש שנים מהיום.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על-ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ו חשוון, תשע"א

4 בנובמבר, 2010